

ἢ σκλαβιά τοὺς ἀτσάλωνε ΑΚαρκαβίτσ. Ἀρχαιολόγ. 9. Μετοχ. ἀτσαλωμένος = ἰσχυρός, ἄρρηκτος, ὁξὺς κυριολ. καὶ μεταφ. 2) Μέσ. διατελῶν ὑπὸ δίαίταν τρώγω ἐπιβλαβεῖς τροφὰς Μύκ.

ἀτσαλώνω (II) Κεφαλλ. Χίος.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἄτσαλος. Ἡ λ. καὶ παρὰ Δουκ. (λ. ἀ-τζάλιν).

Ρυπαίνω, μολύνω Κεφαλλ. Χίος: Μοῦτρο ἀτσαλωμένο Κεφαλλ. || Φρ. Τὴν ἀτσάλωσε (ἔπαθεν ἀφροδίσιον πάθος) Κεφαλλ. Ἡ σημ. καὶ παρὰ Δουκ.

ἀτσαλωπὸς ἐπίθ. Θήρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἄτσαλη ἢ ἄτσαλο, δι' ὃ ἰδ. ἄτσαλος, καὶ τῆς καταλ. -ωπός.

Ἐπὶ σιτηρῶν καὶ ὀσπρίων, ὁ μεμιγμένος μετ' ἀπορριμμάτων, μετὰ σκυβάλων. Συνών. ἄτσαλος 12.

ἀτσαλωσιὰ ἢ, Κεφαλλ. Κύπρ. κ.ά.

Ἐκ τοῦ ρ. ἀτσαλώνω.

1) Ἡ διὰ χάλυβος στόμωσις σιδηροῦ ἐργαλείου Κύπρ. κ.ά. Συνών. ἀτσάλωμα 1, στόμωμα. 2) Παλαιὰ ἀξίνη τῆς ὁποίας ἀνεκλήθη διὰ χάλυβος ἢ στόμωσις Κεφαλλ.

ἀτσαλωσύνη ἢ, Παξ. Πελοπ. (Κορινθ.) Πόντ. (Οἶν.) Ρόδ. κ.ά.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἄτσαλος.

1) Ἀκαταστασία Πελοπ. (Κορινθ.): Ἡ ἀτσαλωσύνη του δὲν ἔχει ὄρια. Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἀτσαλιὰ 1. 2) Ἀκοσμία, αὐθάδεια Παξ. Ρόδ. Συνών. ἀτσαλιὰ 2. 3) Ἀταξία, ζωηρότης, παιδαριωδία Πόντ. (Οἶν.) 4) Ἀκαθαρσία, ρυπαρότης Ρόδ. Συνών. ἀτσαλιὰ 7.

ἀτσάλωτος ἐπίθ. Θήρ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. *ἀτσαλωτός < ἀτσαλώνω τοῦ ἀρκτικοῦ α προσλαβόντος σημασίαν στερήσεως διὰ τοῦ ἀναβιβασμοῦ τοῦ τόνου. Ἰδ. ἀ-στερητ. 2 α.

Ἐπὶ σιδηρῶν ἐργαλείων, ὁ μὴ διὰ χάλυβος στομωμένος, ἀστόμωτος. Συνών. ἀστόμωτος 1, ἀτσελί-κωτος.

ἀτσαλωτός ἐπίθ. ΑΠάλλη Ταμπουρ. καὶ Κόπαν. 76.

Ἐκ τοῦ ρ. ἀτσαλώνω καὶ τῆς καταλ. -ωτός.

Ὁ οἶονεὶ ἐκ χάλυβος κατεσκευασμένος, σκληρός: Ποίημ. Ἀνασκουμπώσον τὸ βραχίονι, | δεῖξε ποντίκι ἀτσαλωτά.

ἀτδάμπλυστα ἐπίρρ. Πόντ. (Κερασ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀτδάμπλυστος.

Τὸ νὰ βλέπη τις χωρὶς νὰ κινῇ τὰ βλέφαρα, ἀτενῶς: Τερῶ ἀτδάμπλυστα.

ἀτδάμπλυστος ἐπίθ. Πόντ. (Κερασ.) ἀτδάμπλυστος Πόντ. (Κερασ.)

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. *τδαμπλυστός < *τδαμπλυστός < τδαμπλύω.

Ὁ μὴ συγκλείων, ὁ μὴ καμμύων τοὺς ὀφθαλμούς, ὁ βλέπων ἀτενῶς.

ἀτσάππιστος ἐπίθ. Ἀθῆν. κ.ά. ἀτσάπ-πιστος Κύπρ.

Ἐκ τοῦ στερ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. *τσαππιστός < τσαπ-πίζω.

Ἐπὶ ἀγροῦ, δένδρου κττ. ὁ μὴ διὰ τῆς σκαπάνης καλλιεργηθεὶς ἐνθ' ἄν.: Ἀτσάππιστο χωράφι Ἀθῆν. Κῆπος ἀτσάππιστος αὐτόθ. Δενιζὸν ἀτσάπ-πιστον Κύπρ.

ἀτσάραντος ὁ, Πελοπ. (Ὀλυμπ. Χατζ.) ἀτσάραδος Ζάκ. Θήρ. Λευκ. Κεφαλλ. Νάξ.

Ἀγνώστου ἐτύμου. Παρὰ Σομ. τύπ. ἀσάραντος. Πβ. Κορ. Ἀτ. 4, 682.

Εἶδος πτηνοῦ ἐκ τῶν ὀδικοτέρων, ὁ χλωρίων ἐνθ' ἄν.: Καλύτερα λαλεῖ ὁ ἀτσάραδός μου ἀπὸ τὸ δικό σου καναρίνι Λευκ. || Ἀσμ.

Ἀτσάραδος κι ἀμάραδος, φίστος καὶ ρεκουνέλλι ἐπαρκελαγηθήσανε μ' ἓνα παλαιὸ σγαρδέλλι Νάξ.

ἀτσάρκωτος ἐπίθ. ἀμάρτ. ἀτσάρκουτους Λῆμν. κ.ά.

Ἐκ τοῦ στερ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. *τσαρκωτός < τσαρ-κώνω.

Ἰδίᾳ ἐπὶ ἀμνῶν καὶ ἐριφίων, ὁ μήπω περικλεισθεὶς εἰς τὸν τσάρκον, ὁ θηλάζων ἔτι, ὁ παρακολουθῶν τὴν μητέρα εἰς τὴν βοσκήν.

ἀτσαρούχωτος ἐπίθ. ἀμάρτ. ἀτσάρ'χουτους Μακεδ.

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. *τσαρουχωτός < τσαρουχώνω. Ὁ ἀναβιβασμὸς τοῦ τόνου εἰς τὸ ἀ-τσάρ'χουτους διὰ τὴν προσαρμογὴν αὐτοῦ πρὸς τὸν τύπ. τσαρ'χώνου.

Ὁ μὴ φορῶν ἢ ὁ μὴ ἔχων τσαρούχια, ἀνυπόδητος. Συνών. ξυπόλυτος.

ἀτσαφάρωτος ἐπίθ. Κρήτ.

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. *τσαφαρωτός < *τσαφαρώνω < τσαφάρι.

Ὁ μὴ φορῶν κώδωνα, ἐπὶ βοσκημάτων.

ἀτσαχάκι τό, Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ὑποκορ. τοῦ οὐσ. ἄτσαχας.

Μικρὸν τεμάχιον πυρίτου λίθου. Ἀντίθ. ἀτσάχα-ρος.

ἀτσαχάλευτος ἐπίθ. Πελοπ. (Μάν.)

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. *τσαχαλευτός < *τσαχαλεύω.

Μόνον εἰς τὴν φρ. τρέβα ἀτσαχάλευτη = παῦσις ἐχθροπραξιῶν μεταξὺ ἀντιμαχομένων οἰκογενειῶν, καθ' ἣν δὲν ἐπιτρέπεται οὐδ' ἐλαχίστη ἀπόπειρα παραβάσεως τῶν ὑπὸ τῆς δημογεροντίας ἐπιταχθέντων. Ἰδ. ΔΖαφειρακόπ. ἐν Λαογρ. 4 (1912) 393 κέξ.

ἀτσάχαρος ὁ, Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Μεγεθ. τοῦ οὐσ. ἀτσάχι διὰ τῆς καταλ. -αρος.

Εὐμέγεθες τεμάχιον πυρίτου λίθου. Ἀντίθ. ἀτσα-χάκι.

ἄτσαχας ὁ, Ἀθῆν. Θήρ. Κέως Κίμωλ. Κρήτ. Κύθηρ. Νάξ. (Ἀπύρανθ. Καλόξ. Κινίδ. Σκαδ. Φιλότ.) Σίκιν. Σίφν. ἄτσαχ-χας Ἰκαρ. ἄτσαχος Ἰκαρ. Σίφν. κ.ά. ἄτσακας Κρήτ. ἄτσακας Κρήτ. ἄτσαχας Θήρ. Κέως Κύθν. Μύκ. Σῦρ. Τήν. ἄτσαχᾶς Ἰκαρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀτσάχι κατὰ τύπ. μεγεθ.

1) Πυρίτης λίθος ἐνθ' ἄν.: Ἀναψα τὸ φ'τίλι μὲ τὸν ἄτσαχα Θήρ. || Αἰνιγμ. Ἐνας τρόχαλος μέγας μὲ ἀτσάχοι (τὸ στόμα καὶ οἱ ὀδόντες) Ἀπύρανθ. || Μεταφ. ἐπὶ πράγματος σκληροῦ Νάξ. (Σκαδ. Φιλότ.): Τὰ φασόλια εἶναι ἀτσάχοι. Συνών. ἀγκίδα 9, ἀθιάκιν, ἀθιακόπετρα, ἀθια-κόρροτσος, ἀτσαλόπετρα, ἀτσάχι, ἀτσαχόπε-τρα, ἀτσειδόπετρα, στουρνάρι, στουρναρόπε-τρα, τσακμακόπετρα. 2) Μέρος εἰς τὸ ὁποῖον στη-ρίζεται ἡ βελόνη τοῦ ἄξονος Σίφν. 3) Γῆ σκληρὰ καὶ δυσέργαστος Κύθηρ. Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. Κέως Κύθν. Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Σῦρ. Τήν.

ἀτσαχᾶτος ἐπίθ. Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἄτσαχος καὶ τῆς καταλ. -ᾶτος.

Ὁ οἶονεὶ ἀπὸ ἄτσαχα κατεσκευασμένος, ρωμαλέος, ἰσχυρός. Συνών. δυνατός, γιερός.

